

Nejen na Mayskou riviéru

V každém větším stoupání na prázdné silnici do Punta Gorda děti šlapaly po svých, Belize

text Monika Vacková foto autorka a Jiří Vacek

KAM TO BUDE LETOŠNÍ ZIMU (LEDEN 2018)? DLOUHO JSME VÁHALI, PŘIČEMŽ JSEM STÁLE V HLAVĚ MĚLA JEN A JEN AUSTRÁLIÍ. „TAM LETOS ZNOVU URČITĚ NE,“ ZAVRHL JIRKA MÉ NÁVRATOVÉ PLÁNY. NÁPADY DÍKY NESPLNĚNÉMU CÍLI NEPŘICHÁZEJ. „A CO MEXIKO, YUCATÁN?! VEDLE JE BELIZE S KORÁLOVÝMI OSTRŮVKY...“ ZKUSILA JSEM JEDNOHO PODZIMNÍHO VEČERA.

Z prvotních plánů projet si Mexiko z Mexiko City do Cancúnu jsme kvůli vysokým cenám letenek upustili a nakonec jsme pořídili akční letenky do San Salvadoru. Střední Amerika nebyla pro Jirku neznámým pojmem a na El Salvador moc rád vzpomínal. Mexiko jsme ale oželeť nemínili. Vyklubal se hrubý plán: Salvador–Guatemala–Belize–Mexiko–Guatemala–Salvador, kde otočným bodem cesty bude dovolenkáři oblíbený Cancún.

Příprava cesty

Pár desítek hodin po nákupu letenek nám ulehla Barunka s neštovicemi. Zděsili jsme se, ale zároveň uklidnili, že je dostatek času, aby si je případně stačil odstonat i Péta. Když se začátkem prosince synek pral s posledními pupínky, lehla jsem já. Masivní streptokoková spálová angína mě položila do postele na 20 dní. Po týdnu se přidala Bára a po Novém roce znovu trápil streptokok mě a nově

i Péťu. Jak je to možné? Ze zdravého tatínka se vyklubal bacilonosič. Kmeny měl rovnou dva. Příprava cesty se nekonala. Do letadla jsme 10. ledna 2018 vcházeli všichni čtyři s antibiotiky.

Obavy o bezpečnost

„Vy jste blázní, do Mexika s dětmi!“ slyšeli jsme od rodiny a ostatních, kterým jsme sdělili cíl naší cesty. Nepříjemná informace o častých únosech dětí v Mexiku se ke mně dostala jen pár hodin před odletem.

Věděli jsme, že míříme do drsnějších zemí, než které jsme s dětmi zatím projížděli. Že budeme muset být neustále ostražití, obezřetní, děti nespouštět z očí, nepohybovat se nikde zbytečně za tmy a nepřivolávat nebezpečné situace. Spát ve stanu jen nutně a v údajně nejnebezpečnější zemi na cestě, v Belize, pobývat jedině v hotelech.

Přesto jsme cítili, že aktuální cíl není naprosto šílený nápad a kladný vztah Latinoameričanů k dětem by nám mohl cestování ulehčit a případné problémy eliminovat. Vždyť Yucatánský poloostrov je i přes občasně bezpečnostní problémy stále oblíbeným turistickým cílem.

Největší starost před odletem mi proto nakonec dělali toulaví a neuvázaní psi. „Není to s nimi tak strašné,“ hlásily kolegyně cyklocestovatelky Alis s Magdou z Mexika aktuální situaci.

Přesun do El Salvadoru

Lety děti zvládají na výbornou a dokážou se zabavit. Synek v letadle sleduje motory a dcerka sjíždí pohádky a písničky na monitoru. Oba do padnutí. Vzbudit je pak ne-

lze ani na jídlo. „Jé, ony tu byly také malé děti?“ divila se Američanka sedící pět řad za námi při výstupu v Atlantě.

Povinná vstupní kontrola na území USA a shánění zavazadel zabralo více než dvě a půl hodiny. Na přestup jsme měli 19 hodin a noc strávili v předem objednaném hotelu se snídaní.

Krabice s koly tentokrát Jirka přebalil i smršťovací fólií, což se ukázalo jako dobrý nápad, když jsme je druhý den viděli z oken terminálu stojící několik hodin v dešti u našeho posledního letadla.

Na přistávání v Salvadoru nezapomeneme. Letiště je blízko moře a pod vysokými sopkami dělá vítr s letadlem divy. Takové klepání a houpání neznáme ani z velkých turbulencí, a i když netrpíme s dětmi žaludečními problémy, tady jsme měli namále.

Na pás v San Salvadoru přijely jen dětské sedačky. Další tři krabice zůstaly v USA. Bez zavazadel jsme se přesunuli za 25 centů místním autobusem do 4 km vzdáleného vytipovaného hotelu. Nebrali jsme to tak tragicky, stejně jsme kvůli antibiotikům potřebovali odpočívat.

Druhý den Jirka s Barunkou vyrazili na letiště a při převzetí zavazadel se seznámili se zaměstnancem aerolinek, s Valym. „Až poletíte domů, uvidíme se!“

Tentokrát utrpěla všechna zavazadla nějakou újmu. Krabice s koly přiletěly rozříznuté a ledabyle přelepené páskou po inspekční kontrole, navíc celé rozmočené, roztrhané a promáčkuté ze všech stran. U mého kola se musela narovnat koncovka přední vidlice a Jirkovi při inspekci vytrhli kabel u cyklocomputeru. S námi přiletěvší sedačky přišly také značně pobouchané

PŘEVOZ DĚTÍ

Dětský vozík jsme do Střední Ameriky zavrhlí a nechali doma. Správně jsme tušili, že mentalita a nezkušenost místních by mohly způsobit, že by řidiči nemuseli tento dopravní prostředek s dětmi na silnici pochopit. Obě děti jsme usadili do cyklosedaček za nás. Jejich velkou předností je snadná komunikace s dětmi během jízdy. Tedy když nefouká proti a kolem není šňůra hlučných aut. Netrvrdím a nevím, zda je to pro děti bezpečnější, ale toto rozhodnutí jsme ocenili především na hlavní

Bez utopených brýlí, zato s vypraným prádlem, Cancún, Mexiko

silnici z Guatemala City do přístavu Puerto Barrios. V deštivých dnech jsme jeli skoro 300 km po této hlavní tepně plné kamionů s banány. To by nebylo tak zlé, kdyby někde úplně nechyběl anebo nebyl o 5–10 cm výškově odskočený úzký postranní pruh, navíc se špatným asfaltem. S vozíkem bychom se tam sotva vešli a kamiony by nás v žádném případě na silnici neobjížděly. Jednou se mi na kluzkém povrchu při návratu na vozovku i s Bárou v sedačce podařilo spadnout. Kamiony naštěstí jely v tu chvíli v dostatečné vzdálenosti a Jirka byl při ruce. Odnesly to moje vazy v koleně a Baručina psychika. Při větším naklonění kola Bára pokaždé řvala strachy. Na zem jsme si vícekrát našťěstí už nelehly.

Nejznámější stavba v Chichén Itzá, Kukukánova pyramida v Mexiku, je často v obležení turistů

a sedřené. Poškození jsme časem odhalili i na dětských helmách.

El Salvador

Už v letadle jsme se mezi místními cítili velice dobře. Naše ryšavé děti se mezi havraními vlasy staly velkou atrakcí. Všichni se na nás i mezi sebou usmívali, zdavili a příjemnou atmosféru doplňoval starší usměvavý personál. Mile překvapil vedoucí kabiny. Při výstupu z letadla si se všemi cestujícími potřásl rukou a popřál příjemný pobyt či návrat domů.

Šok jsme ve vyprahlém Salvadoru zažili jen jeden, ten teplotní, hned po výstupu z letiště. Přes den tu snad nikdy teploty neklesly pod 35 °C. Pravda, od prvních chvil koukat na všechny ty stělné zbraně nebylo

příjemné. Kolt měl za opaskem pod košilí skoro každý chlap, řidiče zásobovacích aut vždy doprovázela ostraha s pořádnou flintou a tu měl i každý hlídač jakéhokoliv areálu. Ale na to mě Jirka doma pečlivě připravil. Po pár dnech jsem vše přestala vnímat a cítili jsme se tu v rámci možností bezpečně.

Třetí den v Salvadoru jsme sedli na kola. Začali jsme zlehka, po rovinách, kolem černého sopečného pacifického pobřeží s pozvolnými plážemi, které lákaly děti kdekoliv a kdykoliv do teplé mořské vody. Očekávaná změna přišla, když se nám do cesty přimotalo 77 km v kopcích po pobřeží. Za poslední měsíc a půl jsem si užila 30 dní s penicilinem a zde pod rozpáleným sluncem navždy pochopila, proč po léčbě antibiotiky nakazoval v dětství lékař následu-

Nejsevernější bod naší cesty – zóna hotelů v Cancúnu, Mexiko. Skoro každé mexické město má pestrobarevný název vystaven kdesi ve městě.

jících 14 dní bez hodin tělesné výchovy. Jenže – nešlo to jinak.

Ve městě Acajutla jsme se plánovaně setkali s naším kamarádem, cyklocestovatelem Petrem Macourkem, který si na kole pořízeném v prvním mexickém supermarketu již pár týdnů doplňoval svoji cestu kolem světa bez motoru. Přesněji tu část cesty, kterou naposledy projel autobusem. Strávit jsme spolu měli týden.

Před hranicemi s Guatemalou doplnil na dva dny náš peloton další expediční cyklista, Angličan Tim s čerstvou jízvou na čele à la Harry Potter. „Na východě Salvadoru mě sestřelilo auto na křižovatce. Neměl jsem helmu na hlavě, zato sluchátka v uších ano. Helmu si už budu nasazovat na hlavu vždy! Nejen z kopce! A sluchátka omezím! Jsem opravdu

Po třech týdnech opět u moře. K radosti dětí byl Mexický záliv plný pelikánů a kormoránů.

STATISTIKA

věk dětí: Barunka 5 let, Péťa 3 roky (slavil v Guatemale)
termín: 10. 1. 2018 – 15. 3. 2018
kola: UB.bike, cyklosedačky: Hamax Siesta
počet dní celkem a ve Střední Americe: 65 / 62
 Salvador: 10 dní / 369 km, Guatemala: 21 dní / 866 km, Mexiko: 23 dní / 1714 km,
 Belize: 8 dní / 522 km
počet dní v sedle: 56
ujeté kilometry celkem: 3471 km
nejdelší denní trasa: 117 km v Belize
 6 dní jsme jeli více než 100 km za den, nejdelší trasy byly v Mexiku 80–110 km za den
nejvyšší nadmořská výška: 1300 m n. m.
nastoupáno: cca 13 000 m

„Já se tě nebojím!“ Setkání s tanečníky v Mexiku

rád, že žiju! Před pár dny mě po deseti dnech pustili z nemocnice. Zdravotní péče byla výborná, ale nemám potřebu osobně zjišťovat, jak je to v dalších státech.“ To my také ne. Díky němu jsme zjistili, že je v Salvadoru zdravotní péče zdarma.

Původně krátká společná přestávka u malého rodinného obchůdku se nečekaně protáhla na více než dvě hodiny. Opravovalo se několik duší, a protože rodina z obchodu právě usadla k obědu, dostaly tradiční pupusu a porci kuřete i naše děti.

Petr vozí helmu nejčastěji na řídicích. Tím na něj zapůsobil. Chvilí ji nasazoval, než ho to opět přešlo. My bez helmy nedáme ani kilometr, děti ji vždy samy vyžadují. Bez ní si všichni připadáme, jako když nám něco chybí.

Vjezd do Guatemaly

V Guatemale se zhoršila kvalita silnic, prořídly rodinné restaurace a přibýlo džípů s plně ozbrojenými šesti až osmi vojáky a kulometem na střeše. Než jsem to s dětmi přijala jako místní fakt, chvíli mi to trvalo. A přišly další „zajímavosti“. Mořské želvy jsou tu chráněné, vykrádání snůšek želvích vajec na plážích zakázané. Ani to nebrání místním nabízet syrová želví vajíčka s čerstvým pomerančovým džusem.

Naše jízda Guatemalou vedla ze západu na východ a poté na sever. Čekal nás hned třikrát přejezd masivů a horských oblastí a my si záměrně vybrali „nejlehčí“ variantu. Silnice se záhy zvedala, síly stále chyběly a rychlost se nezvyšovala. U Jirky přibrzdila kamioneta, kterou odvádnutím poslal

dál. S Petrem to málem šlehlo: „Co děláš!? Tady je zvykem, že naberou cyklisty na korbu a vyvezou je na kopec!“ Druhý den jsme pomoc rádi využili.

Přejezd horských oblastí byl ve znamení známé guatemalské kávy. Kávovníky rostly skoro všude. Sušáren kávy a pytlů plných vysušených kávových zrnků jsme viděli nepočítaně a děti se názorně seznamovaly, jak roste a jak se chystá černý nápoj, který zde běžně pijí i malé děti.

Přehřátý synek

Od vulkánu Ipala ubývala nadmořská výška a citelně stoupala teplota. Synek odmítal odhazovat svršky a v kombinaci s nečekaně dlouhým setkáním s jedním krajanem pod rozpáleným sluncem v Chiquimule se nám ten den přehřál. Následující dvě noci jsem ve studené sprše krotila jeho vysoké teploty. Po čtvrté noci si stěžoval na zátlek. Zamířili jsme tedy raději do nejbližšího zdravotnického zařízení, do města Gualán.

Kubánský doktor ze státní polikliniky nás poslal na odběry krve do soukromé laboratoře. Ty odhalily nízký obsah železa v krvi a pár hodnot lehce mimo normy. Odcházel jsem se dvěma lahvičkami železa a cárem papíru s názvem antibiotik. „Co jsme dlužní?“ „Nic.“ Už v Salvadoru se volně dostupná antibiotika používala na vše a zde je situace obdobná. Lékaři jsem moc nedůvěřovala a nafočené výsledky testů poslala e-mailem naší dětské lékařce.

Oblast kolem Chiquimuly je vyhlášená burskými oříšky. Neodolali jsme a pár jich po cestě koupili. Večer v Gualánu se na ně Jirka s Petrem vrhli a na mě s dětmi skoro žádné nezbyly. Po dvou hodinách spánku vyskočil Jirka jako střela z postele a obsah jeho žaludku svištěl zvláštní trajektorií před mou postel. K ránu lítalo vše horem dolem z Barunky. Petr se v posteli léčil dva dny a mně se břicho vařilo dalších pár dní. Jen malý Péťa byl toho rána v naprostém pořádku! Horečky a bolesti zmizely a přišlo posvěcení lékařky, že testy nejsou zlé!

Počasí nám překopalo plány

Pokračovali jsme ze zaplaveného Rio Dulce krásnou klikatou cestou kolem belizské

NOCOVÁNÍ

Obliba hodinových hotelů je ve Střední Americe značná. V prvních dvou zemích nebyl problém je rozeznat. AutoHotel, AutoMotel, Amor hotel, Love hotel nebo hotel s vše říkajícími malůvkami jsme ignorovali a hledali standardní levné ubytování. Kvalita byla různá, za nízkou cenu jsme luxus nečekali. V Guatemale jsme párkrát přespali na zahradách a terasách domorodců ve svém stanu. První noc v Mexiku mě rychle vyčelila ze spaní v místních levných hotelech. Bylo mi divné, že se recepční ujišťoval, že tu chceme opravdu nocovat, ale já pod názvem Posada nečekala žádný zádrhel. Krom toho, do hotelu nás nasměrovali policisté hlídkující u blízkého výjezdu z města. Jenže jakmile padla tma, děti usnuly, my zavřeli dveře pokoje, zmizel čerstvý vzduch a vystřídal ho specifický závan. Okno nešlo otevřít a prostěradlo na jedné z manželských postelí bylo po chvíli ležení totálně mokré. Ve vedlejších pokojích se střídali návštěvníci a mně se chtělo ze všeho celou noc jen zvracet. „Do hotelu v Mexiku nikdy víc! Tahle šílenost stačila jednou!“ Jirka se zaradoval!

Před guatemalsko-mexickou hranicí jsme se míjeli a chvíli si povídali s Francouzskou Clare. Prý běžně přespávala v budovách Červeného kříže. Nám se to ani jednou nepodařilo. Zaměřili jsme se na mexické základní až vysoké školy, kde nás s dětmi nikdy neodmítli. V jedné z nich jsme využili nabídku pobývat i několik dní. Poslední noc v Belize se nám prvně v životě poštěstilo spát u hasičské stanice. Hlídky se střídaly po osmi hodinách a my tím pádem vyprávěli hned třikrát, kdo jsme a kam jedeme. Aby na nás někdo v noci nenajel, stály kolem stanu dopravní kuzele. „Tady už spalo tolik cyklistů,“ loučili se s námi příjemní hasiči po ranním focení dětí u jejich různorodé hasičské techniky. Krásné historické auto bylo pro Pétu, milovníka velkých aut, neskutečným zážitkem.

WARM SHOWERS

Pomocí kolegů cyklistů jsme tentokrát moc nevyužívali. Jednak členů WS moc na trase nebylo a navíc mnozí z nich měli neutrální nebo negativní reference. Když to zjednoduším, za nocování si chtěli většinou nechat zaplatit. Nakonec jsme na celé trase kontaktovali pouze pět z nich. V Guatemale jsme pobýli v Poptúnu u Němky Annie a jejího guatemalského manžela a dětí. Dalšího jsme zkusili kontaktovat druhý den v Mexiku. Neozval se. Ten večer jsme dojeli do jeho městečka, domluvili si přespání u benzinové stanice a vrátili se do centra něco koupit, děti měly hlad. Za tmy vstoupil Jirka do jednoho z posledních otevřených obchůdků. Mě a Barunku přišla pozdravit paní majitelka, starší příjemná dáma v kalhotovém kostýmu. „Kde budete dnes s dětmi spát? Mohli byste přespát u mě. Mám tu místnost pro návštěvy,“ povídá mi tak mimochodem a laskavým úsměvem mě přesvědčila. Krásný pokojíček v rohu dvorku a koupelna s teplou sprchou se nedaly odmítnout. Za hodinku se objevil jeden z jejich synů. Bydlel 20 km naším směrem a rovnou nás pozval na snídani. Než jsem večer usnula, vše mi došlo! Dlouhala jsem do rozespalého manžela: „Víš, kde jsme?! U Gastona! Z referencí na jeho profilu jsem poznala dvorek jeho maminky!“ Cesar, druhý syn, mi domněnku při snídani potvrdil. Oba jsou vášnivými cyklisty a maminku mají úžasnou. Nečekaně jsme poznali půlku Gastonovy rodiny, bratru zemědělskou usedlost s různými stroji, jen on sám nám zůstal utajen. Každé setkání s členy WS mělo něco do sebe. V Cancúnu jsme se obrátili na mladého právníka, žijícího v centru města. „Mám jen jednopokojový byt, ale to nějak vyřešíme!“ A vyřešil to bravurně. Se sousedy v domě se domluvil, že můžeme přespávat na terase nad jeho bytem a koupelnu používat v jeho miniaturním bytě. Nikdy by mě nenapadlo, že je možné stanovat v centru Cancúnu, jen za rohem hlavní ulice, noční tepny města, a přitom v takovém klidu a bezpečí. V Tulumu jsme na pár dní zakotvili u amerického právníka Tima. Měli jsme u něho skvělé zázemí a tím i čas k prozkoumání mayských ruin a dalších karibských pláží. Poslední kolegy jsme navštívili v San Salvadoru. Mladý americký manželský pár bydlel ve velkém bytě v dražší čtvrti San Benito s výhledem na většinu hlavního města. „Nebojte, to není naše, to mi platí zaměstnavatel. Je to tu trochu větší než pro dva!“ hlásila záhy Kaira, když viděla naši nejistotu, zda v našem upoceném oblečení a s dvěma dětmi je správné vstupovat do jejich luxusního rozlehlého bytu. Oba rádi vařili, Thomas miloval děti a na zahradě bytového domu byl k dispozici krásný bazén s dětským hřištěm. Mám dojem, že dvě noci s nimi na konci naší cesty jsme dostali za odměnu.

Jeden z mnoha noclehů v mexických školách, zde na střední škole v Sabancuy

Liduprázdné karibské pláže před Placencí, Belize

Ranní klidná návštěva kalderového jezera Coatepeque. Večer to tu žije. El Salvador

Nádherná příroda, pomerančové plantáže a klidné cesty, pro nás ráj, Belize

TROCHU O JÍDLE

Už doma jsme se rozhodli, že ve Střední Americe prostě vařit nebudeme. Do brašen jsme zabalili dvě skládací misky, dva skládací kalíšky, nůž, přístroje a pro dezinfekci vody UV filtr Steripen. Stánků a malých rodinných bister či restaurací bude přece všude spousta.

Od prvních dnů v Salvadoru a pak občas i v Guatemale jsme si oblíbili nakupování ovoce a zeleniny z korbí malých nákladáčků. Bavilo nás zastavování v malých rodinných restauracích přímo u silnic nebo v tiendách i v té nejzajímavější vesnici. Nad fazolemi s vejci k snídani jsme se všichni rozplývali, a když bylo nejhůře, obědvali či večereli jsme tradiční salvadorské nebo guatemalské pupusy. Dát si je jednou či dvakrát týdně by nám asi bývalo stačilo, ale občas prostě nikde nic jiného sehnat nešlo. Tleskání slečen a dam do syrového těsta, ze kterého potřebovaly vybuchat požadovaný tvar placek, a závan spálené kukuřice (pupusy se připravují z kukuřičné mouky) ve vsi dával už předem tušit, že k jídlu nic jiného nebude. V jedné horské vesnici v Guatemale ale chutnaly tak, že jsme si s Barunkou s chutí přidaly. Na oběd či večer jsme se stavovali na teplé jídlo. Občas jsme narazili na výborné husté polévky, ale nejčastěji se děti silyly caldem. Caldo de galina či caldo de rez jsou vývary z kuřecího a hovězího masa, kde ve velké misce plave kus fláky, na talíři máte porci rýže, zeleniny a hlavně nikdy nechybí kukuřičné placky. Někdy

byly porce tak veliké, že jedna bohatě stačila pro mě i obě děti. Tatínek ujížděl na biftech. Zapomenout nejde ani na vynikající ovocné mléčné koktejly, kterými jsme často doplňovali energii a spravovali si chuť. Rozčarování přišlo po projetí hranic s Mexikem. Stánky, obydlí a restaurace zmizely, vzdálenosti se prodlužovaly a rýže, kterou Pěta miluje, v jídelníčku Mexičanů a Májů takřka nebyla. Vysvětlete tříletému prckovi, že rýže v nabídce není, v menších obchodech je nedostatkem zboží a hlavně, i kdyby ji měli, my ji stejně neměli na čem uvařit. Když už se něco někde ve stánku prodávalo, byly to takos. Všudypřítomný závan přepálené kukuřice dával nosu řádně zabrat. Z velkých kapes na Jirkových brašnách denně trčely trsy lahodných banánů, na kterých děti ujížděly. Naštěstí jsme skoro v každé vesnici našli obchod s ovocem a zeleninou. Banány a rajčata jsme v Mexiku doplňovali avokádem a okurkami. Mé černé brašny pod Barunčinou sedačkou fungovaly jako spíží. Když se naskytla možnost, okamžitě jsme je doplňovali. Kdy a kde se objevil další stánek či obchod, jsme často netušili. Mohlo to být i za dva dny. Proto jsme byli vděční za obchůdky OXXO u benzinových stanic, mnohdy jediné místo k nákupu a občerstvení za celý den. Za 10–12 pesos nabízeli hot dogy se zeleninou, které si zákazníci připravovali sami. S jídlem bez vlastního vařeče to bylo kvůli řídkému osídlení na některých místech v Mexiku složitě.

Majitel obchůdku nám zajistil i teplou večeři, Guatemala

Obchůdky Oxco a jejich hot dogy, často naše jediná možnost teplého jídla v Mexiku

Stánky u cest a klábosení s majiteli jsme si užívali, Belize

hranice do Peténu. Deštivé počasí v posledních dnech nás donutilo nasměrovat se nejdříve do Mexika a přes Belize se až vrátet.

S Bárou jsme si vyjely mikrobusem ze Santa Eleny na dívčí výlet do Tikalu. Jirka i Petr v tomto historickém parku už kdysi byli a ani jeden neměl potřebu si kazit nezapomenutelný zážitek novou návštěvou s davy turistů. Pěta jako chlap s nimi držel ve městě basu. Pět hodin v areálu i s pětiletou dcerkou bylo skoro málo. Viděly jsme nejznámější stavby, na několik z nich se po dřevěných schodech vyškrábaly, chvílku se schovávaly před silnou průtrž, pozorně sledovaly nad hlavami v korunách stromů zavěšené chápany, kteří své výkaly nemilosrdně spouštěli mezi turisty, a se zatajeným dechem jsme poslouchaly hlasitý řev vřešťanů kdesi kolem v džungli. S očekáváním jsme vyhlížely tukany. Jenže ti byli na důkladné prohlédnutí moc daleko. Výlet se vydařil a Barča pár dní za mnou v sedačce měla o čem vyprávět.

19 dní se spouštětelem

Obavy, že to s dalším člověkem v týmu nebude klapat, byly zbytečné. Petr je parták tělem i duší a ke všemu tu a tam usměrňoval mého muže: „Proč jí necháváš tolik nákladu v brašnách? Vždyť se ti to tam vejde! To nestačí, že se v těch kopcích tahá s Bárou?“ Musela jsem se smát a spokojeně vypadat, když se plná toaletní taška, brašna s náradím a s půlkou stanu stěhovala záhy do Jirkových brašen. Mně přibyl jen lehčí

spacák. Při zastávkách a pauzách Petr přiskočil a pomáhal mi s Barčou dolů a poté zase nahoru do sedačky. Když jsme stoupali do kopců, na jeho supermarketovém kole to v sedle moc nešlo, tak hlídál radostně jdoucí dcerku na krajnici vedle něho.

A největší bonus? Petr mluví plynule španělsky a Latinoameričany miluje. Neustále klábosil s místními a zastavil se v každém malém obchůdku. Tím pádem první dny byly jízdou pomalejší, což blahodárně prospívalo našemu zdravotnímu stavu. Latinoameričané milují děti, těmi jsme disponovali my. Tvořili jsme tedy ideálně poskládaný tým pro tuto oblast. Z původně plánovaného týdne jsme společně cestovali 19 dní. Déle už to nešlo. Petra čekal návrat domů z hlavního města Guatemaly.

Jen nás opustil, těžký náklad se pomalu přesouval nenápadně ke mně a se španělštinou jsme se museli poprat sami.

Varování

Jediný náznak strachu z místních lidí na celé cestě jsem měla na trase z města La Libertad do hraničního El Ceiba. Silnice míří do mexického státu Tabasco. Obávaný a nebezpečný Chiapas je jen kousek za humny. Provoz na této silnici byl minimální, tu a tam se objevila malá či větší vesnice. Příroda lahodila oku. Dalo by se říci – ospalá jízda krásným guatemalským venkovem do Mexika.

Jenže u mě zastavilo auto. Urostlý týpek na mě přes okénko řval: „Co tu děláte, a ješ-

tě k tomu s dětmi?! Nezbláznili jste se?! Vždyť až na hranici s Mexikem nejsou žádné hotely a někdo vás tu zastřelí! Lidé tu jsou zlí! Otočte to a jedte okamžitě pryč!“ Jirka mě s Pětou dojel, když chlápek končil svůj monolog. „Já jsem vás varoval!“ ozvalo se místo pozdravu a zmizel naším směrem. Stála jsem jak zařezaná. Dobře mi jeho nečekaná návštěva neudělala. S Jirkou jsme ještě chvíli rozebírali situaci. Že se blížíme k Mexiku, do míst, kde nějaké problémy můžou být, nám samozřejmě bylo jasné, ale tenhle chlápek byl první, z kterého bych měla obavy, i kdybych ho potkala někde jinde a on na mě zrovna tohle neřval. „Vždyť tou samou cestou v protisměru jely před pár týdny Magda s Alis a ty se tu taky zrovna nebezpečně necítily, určitě by něco řekly,“ uklidňovala jsem se. Průjezd následujícími vesnicemi byl ve znamení obav a očekávání. Asi jsem ta místa viděla v horším světle, než bych je viděla bez „důrazného varování“.

Noc jsme strávili u indiánské rodiny. Chudá rodina kromě střechy nad hlavou a tří dcerek neměla skoro nic – na dvoře pár slepic a kachen, na záchod se chodilo za plot a voda se používala ta, která stekla do baru ze střechy. Ihned nám z ní uvařili čtyři hrnky kávy. Abychom neurazili, Jirka svou kávu vypil. U dětí jsem měla obavy a vybruslila s tím, že u nás děti a ani já kávu nepijeme. I tak mi bylo hloupé, že o to málo, co mají, se s námi rozdělí – a my to nevypijeme. Následující den jsme cestou na hranice potkali dva fungující hotely.

Průjezd Mexikem

Ve státě Tabasco u vjezdů/výjezdů do měst hlídka o zbrojení policisté a na silnicích jsme potkávali spoustu plných policejních aut. O pocit strachu se nám tu ale postaral někdo jiný, a to hned za hranicemi. Psi. Neuvázaných a agresivních psů se objevilo na 60km do prvního města Tenosique více než za všechny předchozí týdny. Honáčtí psi, kteří měli na starosti dobytek, statečně upozorňovali, že řádně hlídají. Tak šílené jako první den, kdy na mě a Báru vyběhli rovnou čtyři rozzuření psi, to s nimi zase nebylo. Asi jsme si na sebe vzájemně zvykli.

Od prvních kilometrů v Mexiku se nedal přehlédnout život v přírodě kolem nás. I děti si okamžitě všimly spousty poletujících motýlů. Vodní a brodivé ptactvo nás doprovázelo po celé trase Mexikem. Volavky v mokřadech, tisíce pelikánů v Mexickém zálivu i na Mayské riviéře, na lampách sedící kormoráni, vpozdvečer stromy obsypané štěbetajícími ptáčky, že jsme neslyšeli vlastního slova, ledňáčci různých velikostí a další a další hejna druhů, ke kterým jsme ani nepřidali jména. Nechyběli opice a všudypřítomní leguáni.

Milovníkům historie tu srdce zaplesá. Nespočet mayských památek v čele se známým Chichén Itzá či Tulumem, nádherná koloniální města jako třeba Campeche a Valladolid anebo tradiční oválné vesnické domky kolem cest. Mayská riviéra s bělostnými plážemi byla další nádhernou kapitolou cesty. Škoda jen, že se na plážích nacházelo ohromné množství mořských řas.

Při průjezdu malými starými vesnicemi jsem si všimla měnicích se rysů ve tvářích obyvatel v každé části poloostrova. Počítali jsme cedule značící „cenote“ (zaplavené jeskyně či jezírka ke koupání) a u jezera Bacalar si připadali jako na dovolené u moře. Mexiko bylo samozřejmě nejvyspělejší zemí naší cesty, kde se přitom příkopy vysekávaly ručně mačetami. A my jsme tu párkrát byli

Jedna z mnoha krásných bílých pláží Mayské riviéry, Tulum, Mexiko

za mastňáky. Praním jsem se nezdržovala a starost o naše oblečení přenechala levným prádelnám.

Ale aby to nebylo jen o pozitivěch. Museli jsme neustále koukat pod sebe, abychom se na všudypřítomných retardérech všech možných typů někde nevyklopili.

Často jsme netrpělivě vyhlíželi cedule, kdy přijde město či vesnice, kde se občerstvíme. Nebo alespoň autobusovou zastávku, kde se ukryjeme před rozpáleným sluncem. Okolní vegetace byla nízká, vzdálenosti veliké a slunce ostré.

Mexické nepříjemnosti

V „cílovém“ Cancúnu jsme se objevili po 38 dnech a 2069km. Čas jsme tu trávili skoro jen u neskutečně teplého moře, kde jsem přišla o brýle. Přihnal se velká vlna, která mi je při chytání dětí spláchnula z nosu. Vylovily jsme je prasklé vejpuř a chyběla jedná čochka. Náhradní se sluneční clonou odpovídaly v centru města, kam jsem se po cyklostezce s dítětem v zádech poloslepá vracela.

V Mexiku probíhají války mezi drogovými gangy a tyto problémy se bohužel přesunuly i na Mayskou riviéru. Někdy se jich

www.Cykloturistika.cz

Speciál Dovolena na kole 2020

- Ucelenější přehled cyklozájezdů nikde jinde nenajdete!
- Nabídky cestovních kanceláří 2020
- Ze života CK

Témata

- Nové technologie v duchu udržitelnosti a recyklace
- Pro i proti cestování s obytkami – rozhovor, názory, tipy na destinace

Zahraníční trasy

- Sicílie, Etna v hlavní roli
- Cestovatelský víceboj na Kypru – na kole, lyžích, pěšky i vodou

Cyklozájezdy – nabídky cestovních kanceláří 2020

DOVOLENÁ NA KOLE

KYPR SICÍLIE ODRA-NISA DUNAJ TOSKÁNSKO LOMBARDIE WALES DOMINIKÁNSKÁ REPUBLIKA

Slavnosti a festivaly 6 TIPŮ NA LÉTŮ

NOVÉ technologie v duchu udržitelnosti a recyklace

PRO I PROTI CESTOVÁNÍ S OBYTKAMI rozhovor, názory, tipy na destinace

CYKLO turistika

JIŽ V PRODEJI

- Dominiánská republika, tj. jeden velký mejdan
- Podél Dunaje – královny evropských řek
- Cyklotrasa Odra-Nisa, historie, příroda na německo-polském pomezí
- Snowdonský národní park ve Walesu
- Tuscany Trail – krajem Leonarda da Vinci

- Domácí události, zajímavosti a cíle
- Květinové, historické, pivní, řemeslné slavnosti a festivaly

neplánovaně účastní i turisté. Stačilo málo a k jedné takové akci jsme se přichomýtili. Trávili jsme pár dní na ostrově Cozumel a pro přesun z pevniny využili služeb trajektové společnosti Barcos Caribe. Zpět jsme se vraceli ranním spojem v 8 hodin. Po vystoupení pasažérů v přístavišti v Playa del Carmen ve 13 hodin na „naší“ lodi vybuchla nastražená bomba. 18 osob bylo zraněno. Naštěstí nikdo nepřišel o život. Od lodí jsme díky nandávání brašen a usazování dětí do sedaček odcházeli vždy jako poslední. Vyplout z ostrova ten den až ve 12 hodin, bůh ví, co by se s námi dělo.

Doma nám měsíc po návratu opět zatrnulo. Pohybovali jsme se jen cca 250 km od oblasti, kde došlo k vraždě dvou cyklistů, Němce a Poláka. Zprávy proběhly i našimi médii.

Obávané Belize

Bezpečnostní statistiky díky malému počtu obyvatel v Belize vypadají hrozně. Do země jsme vjížděli po ránu, od cedule „Vítejte v Belize“ s naprostým respektem a s očima neustále otevřenými dokořán. Podvědomě jsme se bránili, a přitom na nás od prvních minut dýchala odevšad pohoda. Místní, celníci i policisté překvapovali vstřícností, komunikativností a ochotou. Děti si záhy potřebovaly odskočit do cukrové třtiny a první projíždějící auto hned zabrzdilo: „Je vše v pořádku?“ Nevěřili jsme. „Vždyť to tu má být strašné?!“

Ve vnitrozemí lemovalo hlavní silnici pár cedulí „Nahlašování problémů policii zvýší vaši bezpečnost“, ale nic špatného se kolem nedělo. Klidili jsme se jen z vesnice Hattieville poblíž věznic. Na podivné živly jsme byli od místních předem upozorněni a na místě pochopili, že to tu na dlouhé zdržování opravdu není. Přejmenovali jsme si ji na Hateville.

Doma jsem snila o návštěvě vyhlášených korálových ostrůvků „caye“. Jenže na Belize zbylo osm dní a v Corozalu nám po ránu ujela hned první loď. Další jela až druhý den. „Co teď?“ Následovali jsme záložní plán. Projeli jsme celou zemi ze severu na jih, koukli do hlavního města Belmopan a moře a bílý písek si užili tři celé dny v Placencii.

V Belize se nám do jídelníčku vracela rýže, k silnicím občůdky a bistra. V ob-

praktické informace

vstup do Salvadoru: má být zpoplatněn 20 USD. Všichni kolem nás platili, od nás nic nechtěli. Pravděpodobně jsme měli zahrnuto v ceně letenky (Delta Airlines).

víza do Salvadoru a Guatemaly: (ale i Hondurasu) získáte do pasu na hranicích či letišti a jsou platná 90 dní. Razítko s datem vstupu a doba pobytu platí pro zmíněné země společně. Tzn. při vstupu ze Salvadoru, Guatemaly, ale i Hondurasu či opačně, nedostáváte nové razítko platné 90 dní do pasu. Jen se kontroluje, zda ho máte z předchozí země, popřípadě do razítka nové země se odečtou dny pobytu v předchozí zemi. Přejezdem hranic tedy nedostáváte automaticky další nový 90denní pobyt v dané zemi. (Jedná se o tzv. Středoamerický společný trh CACM.)

vstupní taxa do Mexika: v hodnotě 238 MXN (02/2018) za osobu včetně dětí získáte vstup do země na 180 dní. Na hraničním přechodu s Guatemalou v El Ceibu myslíte na otevírací dobu (9–20 hodin), v ranních hodinách nefunguje elektrina (jen mezi 09–24 hod.). Na mexické straně není bankomat nebo možnost směny peněz. Platba možná pouze v mexické měně. Mexičtí úředníci posílají směniti peníze k nelegálním veksláckům zpět do Guatemaly. Doklad o zaplacení a přechodu hranic pečlivě opatrujte, je třeba ho odevzdat při výjezdu ze země.

při odjezdu z Belize: se platí výjezdní poplatek ve výši 40 BZD (20 USD), děti byly zdarma.

měna: Salvador – USD (americký dolar), Guatemala – 1 guatemalský quetzal GTQ = cca 3 Kč, Mexiko – 1 mexické peso MNX = cca 1,20 Kč, Belize – 1 belizský dolar BZD = cca 11,50 Kč (běžně se platí nebo vrací zpět USD, kdy 1 USD = 2 BZD)

letenky: Praha – Brusel – Atlanta – San Salvador – Atlanta – Paříž – Praha (CSA a Delta) cena 51 000 Kč (za 4 osoby)

útrata včetně přejezdů: cca 25 000 Kč

ceny památek: v Mexiku jsou dvojnásobné ceny vstupů do památek.

Chitzen Itza: 254 pesos (MXN) dospělí, 70 pesos (MXN) děti (mexické děti mají vstup do 12 let zdarma); Tulum: 70 MXN za dospělého, děti do 13 let zdarma; Tikal: 100 GTQ, za děti se neplatil vstup ani cesta autobusem

ceny obecně

ubytování od 250–500 Kč za pokoj a noc

Salvador 10–15 USD, Guatemala 100–120 GTQ, Mexiko nejlevněji 200 pesos, běžně 400–500 pesos, Belize 40–60 BZD. Nejdražší hotel jsme měli v Salvadoru u letiště, hotel Rancho Argueta – 4lůžkový 35 USD, kde jsme měli uschované krabice od kol.

Mexiko – hot dog 12 pesos, takos 10–15 pesos, avokádo cca 7 pesos za kus, banány 10–15 pesos 1 kg Salvador – snídaně fazole, vejce a káva 1–2 USD, polévka 1–1,5 USD, vývary 1,5–2,5 USD, biftek 3–4 USD Guatemala – vývary 10–20 GTQ, biftek 20–25 GTQ

Belize – trochu vyšší než ostatní země

cyklostezky a cesty

Jen v Mexiku jsme jeli po cyklostezce – v Campeche, v Cancúnu a v Tulumu.

Většina mexických silnic měla široký odstavný pruh. Bez odstavného pruhu úsek El Tintal – Cancún (Původní silnice do Cancúnu, na dálnici v tomto úseku kola nesmí.)

V Guatemale hustý provoz na CA-9 Guatemala City – Puerto Barrios, pak silnější provoz CA – 10 Zacapa – Chiquimula – směr honduraské hranice. Ostatní silnice byly klidné.

Belize – větší provoz na silnici Belize City – Belmopan – Melchor de Mezos (směr Guatemala), na ostatních silnicích velice řídký provoz.

Salvador – silnice Santa Anna – San Salvador byla plná. Náročný úsek byl do Santa Teclay (předměstí San Salvadoru), velké stoupání na přeplněné šestiproudové silnici bez postranních pruhů.

chodech zmizela široká nabídka potravin, které se z Mexika nevozí kvůli vysokým dovozním clům. Velké obchody provozovali nepříjemní a zamračení Číňané, malinké rodinné občůdky vedli pro změnu usměvaví Belizané, kde jsme se vždy na kus řeči rádi zastavili. Do jídelníčku se nám vkradly mořské ryby.

A jaké to bylo?

Rozpálený a vyprahlý Salvador nám všem dával na kolech zabrat, zato atmosféra, lidé a jejich úsměvy nás neustále nabíjeli. Pro seznámení se Střední Amerikou jsme si vybrali dobře. V Guatemale jsem očekávala více setkání s indiánskou kulturou. Místo toho jsme tu objevili McDonaldy a velká obchodní centra na krajích měst. Na malý pestrý indiánský stánek mimo turistické oblasti jsme narazili jen jednou, v Gualánu. Tak asi jako všude po celém světě, tak i tady se ztrácí to, co bylo ještě před pár lety pro Guatemalu typické. Pestré indiánské oblečení a barevné americké školní autobusy po 11 letech od první Jirkovy návštěvy skoro vymizely.

Mexiko splnilo naše očekávání. Užili jsme si bělostné pláže a všechny nás překvapil ptáčích a zvířecích ráj. Setkání s podivnými volavčíky člunozubými byl zážitek nejen pro děti.

Do Belize jsme jeli s obavami, kolik problémů v „nebezpečné“ zemi zažijeme. Místo toho jsme viděli majitele zvelebovat své domky, upravené vesnice a zahrádky posekané sekačkami. Odpadky se ve velkém neválely ve škarpách a ani nikde jinde. Od začátku

Vyrazíme z centra San Salvadoru směrem k letišti. Poslední stoupání a posledních 40 km ve Střední Americe.

cesty nevídaný jev. Od první chvíle tu byl cítit historický britský vliv. Každý prožitý den v této zelené zemi předčil zdaleka naše očekávání. Užili jsme si tukaní koncert v korunách stromů a vůni linoucích se v pomerančových plantážích. Jirka denně neúnavně mačkal dětem sladounkou šťávu z čerstvě nasbíraných pomerančů, které padaly na silnici z přeplněných korb nákladáků. Ke klábose-ní jsme většinou využili angličtinu, která nám

jde líp. Ze země s velkým otazníkem se pro nás nakonec vyklubal nečekaný ráj.

Při návratu do guatemalské Chiquimuly nás s nadšením přivítala celá rodina majitele hotelu a zjišťovala, kam až jsme to nakonec dojeli. Že bychom mohli dojet až do Cancúnu, nám nechtěli ještě při odjezdu věřit. Z Chiquimuly nás čekaly kopce. Po přejetí hranic do Salvadoru jsme museli vystoupat trochu výš, abychom při západu slunce

sjeli táhlým sjezdem do osvětleného historického salvadorského města Metapán, kde se v pozdních večerních hodinách na krásném náměstí bavily rodiny s dětmi. A my s nimi. Zase jsme v sobě měli ten stejný příjemný pocit, jako když jsme do této země přiletěli.

Na cyklocestu Střední Amerikou nezapomeneme. A ani naše děti. Barče v Guatemale vypadal první mléčný zub. Její další počínající angínu jsme rozeznali stroužky česneku, které jsem, abych ji podpořila, chroupala s ní. A když poslední dny v Mexiku dostala průšnice, nedivila jsem se již ničemu.

Po celé cestě jsme narázeli na příjemné a ochotné lidi, kteří se při pohledu na malé děti rozplývali. Když mohli, tak nám pomáhali a vycházeli vstříc. Prvně, když u nás vyskočil z auta belizský černoch, čekala jsem, co se bude dít. Chlap jako hora měl málem slzy v očích, kde prý jsme se tam vzali...

Odlet

A jak to bylo s odletem a „známým“ Valym? Od pultíku nás netrpělivě vyhlížel a přizval k přednostnímu odbavení. Když zjistil, že je třeba zaplatit za kola, předal nás své velice sympatické nadřízené. „Ze Salvadoru se za kola platí vždy, ale vzhledem k tomu, že jste je neplatili ani při cestě sem, dám vám výjimku. Kdyby bylo třeba, vše jsem zapsala do průvodky.“ Valy se pak na skok vrátil s nečekaným dárkem. Překvapení jsme se zmohli jen na poděkování.

Oprava několika duší skončila, ale protože rodina z obchodu právě usedala k obědu, dostaly tradiční pupusu a porci kuřete i naše děti, El Salvador

facebook.com/giantbicyclescz

ELECTRIFY YOUR ADVENTURE

Zcela mimořádný způsob jízdy

Elektrokola představují zcela mimořádný způsob ježdění. Delší vzdálenosti, síla motoru a hlavně neskutečná zábava. Nabídka elektrokol Giant je opravdu široká, od městských a trekkingových kol, přes horská kola s pevným rámem, až po celoodpružená modely vhodné i do náročného terénu. A nechybí ani gravel e-bike. Zkrátka vybere si každý, koho tento moderní druh cyklistiky zaujal. Více informací najdete na giant-bicycles.cz